

M'ENFIN?!

Franquin

Pariisin tiedekeskuksessa

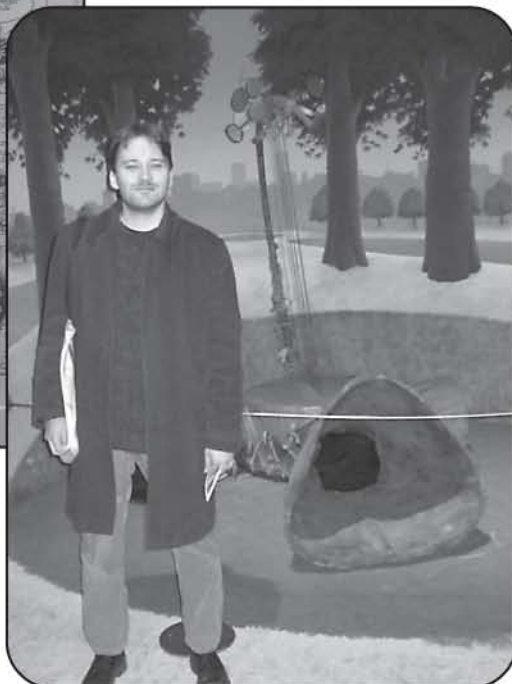
Pielisen auto ei ole T-malli Ford vaan Fiat 509.

science et industrie
EXPO
LE MONDE DE
Franquin
MARSU
oct. 2004 / août 2005
production franquin.com

M Pte de la Villette
RÉSERVATION
cite-sciences.fr
tél: 0 892 69 70 72
(0,34€/min)

Kuvat ja teksti Vesa Kataisto

Näytteillä oli Mustat sivut-originaaleja, mutta Niilon toilailuja esiteltiin kopioin. Alkuperäiset jäivät Dupuisin holveihin.

Sarjainfon toimitussihteeri Ville Hänninen ja Pielisen kauhua herättänyt Pielofoni, maailman kovaäänisin instrumentti.

Ranskankielisen sarjakuvan ykkösnimi on belgialainen Georges Rémi, alias Hergé. Hänen oma ykkössuosikkinsa oli maanmies André Franquin (1924 - 1997), jonka taidokkuutta Hergé ilmoitti avoimesti kadehtivansa.

Lapsena Franquin tarkkaili tiiviisti eläimiä, joita hänellä oli lemmikkeinä ja lähiympäristössään runsaasti: oravia, piikkisikoja, kilpikonnia, lintuja, kissoja ja hiiriä. Niiden vapaus kaikista inhimillisistä normeista innosti Andréa, joka pyrki tallentamaan elämistön liikkeitä paperille, yrittäen säilyttää malliansa elävyden piirroksissaan. Toinen kiinnostuksen kohde oli tekniikka, erityisesti aerodynamiikka. Franquinille oli tärkeintä saada kuvissaan mekaaniset esineet liikkumaan yhtä puhtaasti kuin luonnon luomat olennot. Science et vie sekä National Geographic -lehdet olivat Franquinin suosikkilukemistoja. Sarjakuvissa häntä kiehtoivat eniten Alex Raymondin (Flash Gordon, Rip Kirby), Burne Hogarthin (Tarzan) ja Harold R. Fosterin (Prinssi Rohkea) naturalistinen tyyli, mutta myös Disneyn tuotanto oli nuorelle Franquinille mieleen.

Franquinin piirros on hämmästyttävän pikkutarkkaa, kun ottaa huomioon, että hän laati originaalinsa lähes julkaisukokoon. Esimerkiksi kansikuvat luonnosteltiin ja väri-

Zorkopteri oli kiinnitetty kattoon.

Franquin -piirrosten ©Marsu Prod.

tettiin aluksi postikortin kokoisina. Piirtäminen oli hänellä verissä, paperille ei piirtynyt vain sarjakuvahahmoja, vaan myös loistavia karikatyyreja ja elegantteja kaupunki- ja luonnonmaisemia. Franquinin usein imitoitu, mutta matkijoille saavuttamaton piirrostyyli on tunnistettavissa hänen vähäisimmässäänkin ”suttupiirroksessaan”.

Huba huba splät!

Vähitellen muiden luomien hahmojen piirtäminen alkoi kyllästyttää Franquinia, joka turvautui Piko ja Fantasio-sarjoissa toisten käsikirjoittajien (Greg eli Michel Régnier) ja piirtäjien apuun. Franquinin lähimpänä apulaisena toimi Jidéhem (Jean de Maesmaker), joka avusti paitsi Piko-sarjojen teossa, myös tussasi ensimmäiset Niilo Pielinen (Gaston Lagaffe) -sarjat. Tohelosta mutta humaania Niilosta kehittyi Franquinin alter ego. Vuonna 1968 hän luovutti Pikon ja Fantasion kokonaan muulle, pitäen ainoastaan Marsupilamin oikeudet itsellään, ja keskittyi Niiloon. 1970-luvun lopulla Franquin teki sarjan kuvitusprojekteja mm. Greenpeacele, Unicefille ja Amnesty Internationalille käyttäen Niiloa ja Marsupilamia tunteittensa tulkkeina. Tästä kehkeytyivät Mustat sivut (Idees Noirs).

Pimeän lukitsema

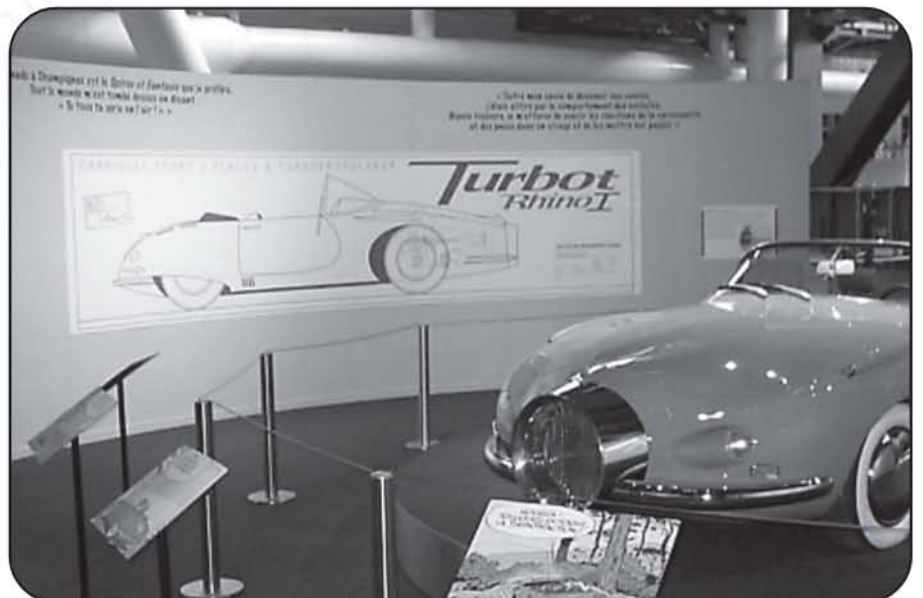
Kun Katolista kirkkoa pelännyt Charles Dupuis lopetti Franquinin ja Yvan Delporten ideoiman Spiroun liitteen, Le Trombone Illustré, siinä julkaistujen Idees Noirsien mustuus oli vallannut jo Franquinin mielenkin. Fyysisesti ja henkisesti lopussa ollut Franquin vetäytyi toipumaan vuonna 1982. Delporte muistelee, että Franquinin tila oli oppikirjaesimerkki ma-

sennuksesta. ”Hän ei enää nähnyt mitään syytä nousta sängystä.”

Vähitellen pahin väistyi, mutta Franquin ei enää koskaan palannut entiselleen. Kokonaisen sarjakuvavisun piirtämisestä tuli ylivoimainen urakka. Franquinin viimeinen suuri työ oli kehitellä Tifou-animaatiosarjan mikroskooppinen maailma. Hän piirsi lähes tuhat A4-sivua luonnoksia pähkinänkoisten Tifouden vapaan absurdista elämästä vuonna 1989, ennen kuin lasi kynän lähes lopullisesti käsistään. André Franquin kuoli 5. tammikuuta 1997, vain kaksi päivää 73-vuotispäivänsä jälkeen. Hänen elämäntyönsä on massiivinen perintö, joka heijastuu Hergén tuotannon tavoin ikuisesti koko eurooppalaiseen sarjakuvakenttään. ”En pysty olemaan pitkään poissa piirustuspöydän luota. Siellä asiat ovat olemassa. Siellä minä olen olemassa.”

Niilon leppoisa maailma ja Mustat sivut miksautuvat Amnesty Internationalille tehdyssä kampanjajulistuksessa.

Pikon ja Fantasion huipputehokas Turbotraction on ihan toimivaa sorttia.